Gemeente Borne

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
16-11-21

Agendapunt

Nummer
21int04010

Onderwerp
Onttrekking aan het openbaar verkeer van spoorwegovergang Het Vlier in Zenderen

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
Op 12 maart 2021 hebben ProRail en NS ons verzocht om de spoorwegovergang het Vlier te onttrekken aan het openbaar verkeer. Op 29 juni 2021 is het ontwerpbesluit, om de spoorwegovergang Het Vlier in Zenderen te onttrekken aan het openbaar verkeer in de zin van artikel 9 van de Wegenwet, door u vastgesteld.
Het ontwerpbesluit is toegezonden aan belanghebbenden en er is een kennisgeving geplaatst in de Week van Borne en het (digitaal) Gemeenteblad. De stukken hebben zes weken ter inzage gelegen, binnen welke termijn belanghebbenden een zienswijze konden indienen over het ontwerpbesluit.
Er zijn twee zienswijzen ingediend over het ontwerpbesluit. In bijgaande Nota beantwoording zienswijzen wordt ingegaan op de ingediende zienswijzen. De ingediende zienswijzen geven geen aanleiding om af te zien van volledige sluiting van de spoorwegovergang.

1 Inleiding
De spoorwegovergang ‘Het Vlier’ in Zenderen is een onbewaakte overweg die openbaar toegankelijk is. Deze overweg is een zogenaamde NABO: Niet Actief Beveiligde Overweg. Jaarlijks vallen er gemiddeld twee doden. Helaas is dat onlangs ook bij overweg Het Vlier werkelijkheid geworden.

Het Programma Niet Actief Beveiligde Overwegen (hierna NABO) wordt door ProRail in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat uitgevoerd. Doel is om de 180 openbaar toegankelijke NABO’s op te heffen. De ambitie is om in 2023 al deze openbaar toegankelijke NABO op het reizigersnet te hebben aangepakt.

Omdat de overweg ‘Het Vlier’ de status heeft van een openbare weg, kan opheffing plaatsvinden door deze overweg ingevolge artikel 9 van de Wegenwet te onttrekken aan het openbaar verkeer. Dit is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Op 12 maart 2021 hebben ProRail en NS ons verzocht om de spoorwegovergang het Vlier te onttrekken aan het openbaar verkeer.

Op 8 maart 2021 is door het college het verkeersbesluit genomen om deze overweg af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer. Dit is vooraf met de agrariërs die deze overweg gebruikten, afgestemd. Zij hebben een alternatief om hun gronden te kunnen bereiken. Op 11 maart 2021 is uitvoering aan het verkeersbesluit gegeven en zijn zogenaamde zig zag hekken geplaatst, zodat alleen fietsers en voetgangers er nog overheen konden.

Ondanks de waarschuwingsborden en zig zag hekken bleek er toch nog sprake te zijn van een gevaarlijke situatie, en heeft ProRail ons bericht dat zij, vooruitlopende aan het formele besluit tot onttrekking van de overweg, per direct wilde overgaan tot afsluiting van deze overweg, onder de voorwaarde dat, mocht om welke reden dan ook het onttrekkingsbesluit niet genomen worden of vernietigd worden, ProRail de situatie weer zal herstellen. Wethouder Velten heeft aangegeven medewerking te willen verlenen aan dit verzoek. Op 7 mei 2021 is de overweg volledig afgesloten met tijdelijke bouwhekken.
Daarna bleek dat mensen zich nog steeds niets van de hekken aantrokken en toch langs het hek het spoor overstaken. Om die reden heeft ProRail, na akkoord van wethouder Velten, eind juni 2021 de platen van de overweg uit het spoor gehaald en de definitieve hekwerken geplaatst en de sloot doorgetrokken.
Dit is gebeurd vooruitlopende aan het formele besluit tot onttrekking, en onder de voorwaarde dat ProRail de situatie zal herstellen in het geval de raad niet overgaat tot het onttrekken van de overweg, of het onttrekkingsbesluit vernietigd wordt.

Op 29 juni 2021 is het ontwerpbesluit, om de spoorwegovergang te onttrekken aan het openbaar verkeer in de zin van artikel 9 van de Wegenwet, door u vastgesteld.
De stukken hebben van 8 juli 2021 tot en met 18 augustus 2021 ter inzage gelegen, binnen welke termijn belanghebbenden een zienswijze konden indienen over het ontwerpbesluit.
Er zijn twee zienswijzen ingediend over het ontwerpbesluit. In bijgaande Nota beantwoording zienswijzen wordt ingegaan op de ingediende zienswijzen. De ingediende zienswijzen geven geen aanleiding om af te zien van volledige sluiting van de spoorwegovergang.

2 Beoogd resultaat
Het verbeteren van de veiligheid op en om het spoor, voor zowel de Nederlandse Spoorwegen als de weggebruikers.

3 Argumenten
1.1 De ingediende zienswijzen geven geen aanleiding om af te zien van volledige sluiting van de overweg
Reclamant 1 geeft aan dat, na afsluiting van de spoorwegovergang, de verbinding met de Kleine Doorbraak verdwenen is. Ruiters moeten nu via de beveiligde overgang Het Hag bij de ijsbaan Zenderen het spoor oversteken. De weg vanaf de ijsbaan ligt op een verhoogde smalle dijk, met steile kanten en geen berm. Aangezien dit een drukke weg is, met veel landbouwvoertuigen, levert dit gevaarlijke situaties op. Verzocht wordt om een veilige, alternatieve route die de ruiters kunnen gebruiken.
Op dit moment wordt nog onderzocht of een alternatieve route voor de ruiters haalbaar is. Of een alternatieve route uiteindelijk haalbaar zal blijken of niet, is geen reden om de spoorwegovergang open te houden. Het algemene belang van het verbeteren van de veiligheid op en om het spoor weegt zwaarder dan het belang van ruiters om een verbinding te houden met de Kleine Doorbraak.

Reclamant 2 wil toch een overgang/onderdoorgang realiseren, omdat bijna ongelukken dagelijks gebeuren, en het oversteken van een spoorwegovergang voor eigen verantwoordelijkheid is. Ook wordt aangegeven om de overgang te beveiligen, of een onderdoorgang te maken voor wandelaars en fietsers.
Er zijn met ProRail en provincie Overijssel afspraken gemaakt om voor de overweg Het Vlier een alternatief aan te leggen. Vooralsnog gaan de provincie en de gemeente Borne voor een onderdoorgang

die gecombineerd wordt met de Vloedbeltverbinding. Gaat deze nieuwe weg niet door dan zal er een wandelbuis onder het spoor komen voor voetgangers en fietsers.

2.1 Verzoek van ProRail en NS om overweg het Vlier te onttrekken aan het openbaar verkeer
Op 12 maart 2021 hebben ProRail en NS ons verzocht om de onttrekkingsprocedure voor overweg het Vlier zo spoedig mogelijk op te starten.

2.2 Veiligheid op het spoor verbeteren
Het treinverkeer is de afgelopen jaren toegenomen en is stiller geworden. Op onbeveiligde overwegen vinden dagelijks bijna-ongelukken plaats. Gezien de specifieke locatie van de overweg het Vlier waar 14 treinen per uur op hoge snelheid passeren staat deze overweg voor ProRail en NS met stip op nummer 1 van de meest gevaarlijke overwegen op basis van hun risicoscore. Om deze reden stonden er van medio 2020 tot de afsluiting voor gemotoriseerd verkeer op 11 maart 2021 verkeersbegeleiders bij deze overweg. Helaas heeft op deze overweg op 7 maart jl. een ongeluk plaatsgevonden, waarbij de automobilist om het leven is gekomen.

2.3 Toename gebruik overweg Het Vlier
In het verleden werd overweg Het Vlier niet veel gebruikt, veelal alleen door landbouwvoertuigen van agrariërs die bij hun land moesten komen. Echter door de aanleg van de Kleine Doorbraak in 2013/2014 is er een recreatieve route ontstaan die over de overweg Het Vlier gaat. Deze is opgenomen in het Routenetwerk Twente. In de loop van de jaren is het gebruik van de recreatieve route over Het Vlier toegenomen, waardoor het risico van een ongeval groter is geworden, mede doordat het spoor tussen Almelo en Borne intensief bereden wordt.

2.4 Positief advies Adviesgroep Infrastructuur en Recreatie over onttrekking
De Adviesgroep Infrastructuur en Recreatie, waarin de belangenorganisaties ANWB, Fietsersbond, NOC*NSF, Landelijk Fietsplatform en Wandelnet zijn verenigd, is in het leven geroepen zodat de belangen van wandelaars, fietsers en ruiters zorgvuldig worden meegewogen bij het besluit om een overweg op te heffen. Deze adviesgroep heeft op 30 april 2021 advies uitgebracht over de afsluiting van overweg Het Vlier voor alle verkeer. De adviesgroep adviseert positief, uitgaande van de garantie dat er in de toekomst een ongelijkvloerse kruising, of in ieder geval een eenvoudige wandelbuis, in het gebied gerealiseerd zal worden.

2.5 Overleg met andere belanghebbenden
Ambtelijk is over de afsluiting van deze spoorwegovergang overleg geweest met meerdere belanghebbenden, zoals de Dorpsraad Zenderen, Stichting dorpsbelangen Bornerbroek, Routenetwerken Twente, gemeente Almelo, Provincie Overijssel.

4 Kanttekeningen
2.1 Opheffen van de spoorwegovergang vóórdat er een alternatief is gerealiseerd voor voetgangers en fietsers, beperkt deze groep recreanten
Het volledig afsluiten van de overweg, terwijl het alternatief voor voetgangers en fietsers op dit moment pas is voorzien in 2024/2025 bij de Vloedbeltverbinding, beperkt deze groep. De beveiligde overweg bij Het Hag is ongeveer 800 meter ten zuidoosten van overweg Het Vlier. Aan de westkant ligt de beveiligde overweg over de Grote Bavenkelsweg ook op ongeveer 800 meter afstand van overweg Het Vlier.
Het algemene belang van het verbeteren van de veiligheid op en om het spoor weegt dermate zwaar dat de Adviesgroep Infrastructuur en Recreatie deze tijdelijke beperking accepteert.

5 Kosten, baten en dekking
De kosten voor het opheffen van de overweg Het Vlier zijn voor rekening van ProRail, die ook verantwoordelijk is geweest voor de uitvoering.
In de intentieovereenkomst die de gemeente Borne en ProRail hebben ondertekend, staat de intentie beschreven dat we een alternatief voor de wandelaars en fietsers gaan realiseren en wat ProRail bijdraagt aan de oplossing. In eerste instantie gaan we uit van de realisatie van de Vloedbeltverbinding. Hier komt een parallelweg naast de Vloedbeltverbinding die voor landbouwverkeer, lokaal verkeer, fietsers, voetgangers en ruiters geschikt gemaakt wordt. Op het moment dat de Vloedbeltverbinding niet gerealiseerd wordt zal het alternatief, een wandelbuis, aangelegd gaan worden. Voetgangers, fietsers (met de fiets aan de hand) en ruiters kunnen dan veilig onder het spoor door. ProRail betaalt, op basis van de wandelbuis welke € 1.200.000 kost, 50%. Dit betekent een vergoeding van € 600.000.

De provincie Overijssel betaalt 50% van onze eigen bijdrage mee, te weten € 300.000, deze subsidieaanvraag kan worden aangevraagd als we zeker zijn van de oplossing welke we aanleggen. Deze € 900.000 zal vooralsnog bijgedragen worden in de realisatie van de onderdoorgang in de Vloedbeltverbinding. Op het moment dat de Vloedbeltverbinding niet door gaat zullen de gemeente Borne en Almelo de laatste € 300.000 moeten bijdragen om de wandelbuis van € 1.200.000 te realiseren. Hier komen we dan later bij de raad op terug.

De gemeente Borne zal met de provincie Overijssel en de gemeente Almelo overleggen over de subsidie en financiële bijdrages.

6 Vervolg na besluitvorming
Het besluit van de raad zal worden toegezonden aan de verzoekers ProRail en NS.
Daarnaast worden de indieners van een zienswijze schriftelijk bericht, alsmede de volgende belanghebbenden: Dorpsraad Zenderen, Stichting dorpsbelangen Bornerbroek, Fietsersbond, Wandelnet, Routenetwerken Twente, Gemeente Almelo, Provincie Overijssel.
Tenslotte zal een kennisgeving in de Week van Borne en het (digitaal) Gemeenteblad worden geplaatst.

Voorstel
Aan de raad wordt voorgesteld om:
- in te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen over het ontwerpbesluit om de spoorwegovergang het Vlier in Zenderen te onttrekken aan het openbaar verkeer, zoals beschreven in de ‘Nota Beantwoording zienswijzen onttrekking aan het openbaar verkeer van spoorwegovergang Het Vlier in Zenderen’;
- de spoorwegovergang Het Vlier in Zenderen te onttrekken aan het openbaar verkeer in de zin van artikel 9 van de Wegenwet.

Bijlage(n)
Verzoek tot onttrekking 21ink02822
Advies Adviesgroep Infrastructuur en Recreatie 21bij03127
Situatietekeningen 21bij03162
Bestuurlijke memo over proces 21int01182
Bestuurlijke memo over directe afsluiting 21int01999
Intentieovereenkomst gemeente Borne-ProRail 21bij03503
Ontwerpbesluit onttrekking 21int02041

Zienswijze 1 (geanonimiseerd) 21int04054
Zienswijze 2 (geanonimiseerd) 21int04055
VERTROUWELIJK: persoonsgegevens indieners zienswijzen 21int04017
Nota beantwoording zienswijzen 21int03657
Raadsbesluit 21int04016

Borne, 5-10-21

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,

de secretaris,	de burgemeester,
E.S.I. ter Koele	drs. J.H.R. Pierik